

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

NR 17 · 5. OKTOOBER 2011

ILMUB AASTAST 1925

IGA LIIGE LOEB! | WWW.KODA.EE

Mis on kõige tähtsam oma unistuste elluviimiseks?

Ettevõtlusõppe Mõttekojas ettevõtliku inimese ideaalina kirjeldatud isikuomaduste rivi ühe vundamendikivina seisab rõõmsa, loova ja julge lapse ühe kompetentsina kirjas julgus unistada ja oma unistustest rääkida.

Unistustesse ja iseendasse uskumine, tugev tahe ning pealehakkamine on toonud meid ühiskonnana tänasesse Eestisse. Mis on meie tänaste ettevõtjate arvates kõige olulisem, et unistused muutuksid tegelikkuseks?

Loe lähemalt lk 10

TÄNA LEHES

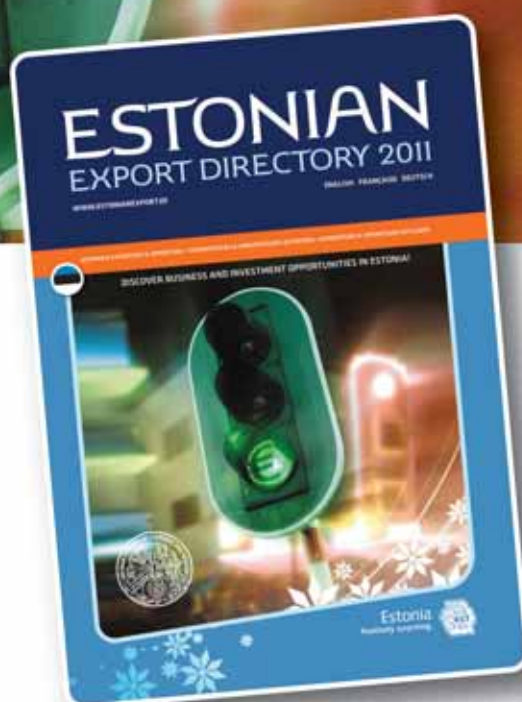
■ Tubakatoodete direktiivi muutmisest LK 5

■ Piiriülesest pangakonto arestimisest LK 6

■ Uuest ettevõtlusseminaride sarjast LK 9

ESTONIAN EXPORT DIRECTORY 2012

- Mahukas töövahend ettevõtja jaoks nii siin- kui sealpool piiri
- Aitab leida uusi koostöövõimalusi ja partnereid
- Tutvustab Eestit ja Eesti majandust mujal maailmas
- Näpunäited Eestis äri alustamiseks
- Enam kui 1000 Eesti ettevõtja tutvustused
- Raamat ja aina laienev veebileht
WWW.ESTONIANEXPORT.EE
- Inglise, saksa ja prantsuse keeles

2012. aasta jaanuaris ilmub „Estonian Export Directory 2012” juba seitsmeteistkümnendat korda. Sellest praktilisest ärikataloogist on saanud Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja kohalike import-eksportööride tähtsaim ning esinduslikem väljaanne.

EED tugevaimaks küljeks on laialdased levikanalid, milleks on suur hulk kaubanduskodasid, impordi-eksporti agenteure,

Eesti välissaatkondi ja EAS-i välisesindusi ning muid asjakohaseid organisatsioone peaaegu 80 riigis. Osalema on oodatud kõik Eesti ettevõtted, kes on huvitatud oma kaupade või teenuste pakkumisest või omavad potentsiaali laiendamiseks ekspordi-impordi turgudele.

Väljaande koostamine toimub 2011. aasta septembrist detsembrini.

**2011. aasta väljaanne Kaubanduskojas tasuta saadaval.
Küsi telefonil 604 0060 või e-postiaadressil koda@koda.ee**

Info reklaami ja andmete avaldamise kohta Kaubanduskoja koostööpartnerilt: **Ekspresskataloogide AS - Tel: 626 6910**

Info väljaande kohta:

Piret Salmistu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Tel: 604 0060, piret@koda.ee

Mait Palts
Peadirektori kohusetäitja

Ettevõtlikkus vajab toetamist

Tänases Teatajas kirjutame nii sellest, mis on oluline, et soovid ja unistused täituksid kui ka sellest, mida Euroopa poliitikud räägivad väikeettevõtetest. On tõsi, et ettevõtted ja tööstused saavad ikka alguse ideest, olgu nad kui väikesed või suured tahes. Et ideid rohkem oleks, on vaja ettevõtlikke inimesi. Et ideedest edukalt tulemusteni jõuda, on vaja ka üksjagu tarkust. Kuid ega ka sellest üksi piisa – oluline on ka toetav ning ideede elluviimist soosiv keskkond. Kui üks viidatud komponentidest on nõrk, on Eesti-sugusel väikesel majandusel keeruline jätkusuutlik ja edukas olla.

Oleme Kojas viimastel aastatel väga jõuliselt panustanud ettevõtliku mõtteviisi ja eluhoiakute väärtustamisele ning arendamisele. Koostatud ettevõtlusõppe edendamise kava „Olen ettevõtlik“ on äratanud huvi nii koolijuhtide kui lasteaiakasvatavate seas. Just viimase üle on meil kahtlemata eriti hea meel, sest eks julguse unistada, teadmise vastutusest ning tahte näidata üles initsiatiivi saame kaasa juba maast-madalast. Samuti on selge, et nende tegevustega jätkame ka edaspidi, püüdes veelgi enam tuua nähtavale ka ettevõtjate endi algatatud tegevusi, mis on suunanud ettevõtlikkuse suurendamisele noorte hulgas.

Teine jätkuvalt oluline küsimus on ettevõtlust soosiva keskkonna kujundamine. Seda mitte ainult Euroopa Liidu kontekstis vaid loomulikult ka Eestis. Väga palju on räägitud viimaste aastate jooksul põhimõttest „esmalta mõtle väikestele“. Ei saa öelda, et sellel ei oleks tulemusi olnud, kuid kindlasti võiks mõttest ühel hetkel rohkemate tegudeni jõuda. Tasub siinkohal meenutada, et Eestis aktiivselt tegutsevatest ettevõtetest on 84,5% kuni üheksa töötajaga mikroettevõtted. Kümne kuni viiekümne töötajaga aktiivseid väikeettevõtteid on omakorda 12,8%.

Palju on siis keskmisi ja suuri? Kokkuvõttes tähendab see seda, et kõik mida me ettevõtluskeskkonnas teeme, millised seaduseid või määruseid vastu võtame, peabki sündima keskmise suurusega ettevõtete (Eestis mõistes on selleks umbes 9-10 töötajaga ettevõtte) silmas pidades. Kuid lisaks sellele, et kõik uued algatused peaksid sellest lähtuma, oleks ilmselt aeg ka senitehtu selle pilguga üle vaadata ning mõelda,

Paljud Kaubanduskoja poolt esitatud ettepanekud, kas mõne seaduse või määruse muutmiseks on tulnud just meie liikmetelt ning nende probleemidest.

kas kõik meil juba kehtivad regulatsioonid ikka on proportsionaalsed ega mõju ettevõtlike ideede rakedamisele pärssivalt. Selles osas on alati oodatud ka informatsioon Kojala liikmetelt – kui tunnetate, et mõni seadus või nõue teie tegevust eba mõistlikult piirab või teil on kahtlusi selle seaduslikkuses, võib alati sellest meile teada anda.

Tuletan meelde, et üks keskmisemaid Kaubanduskoja põhikirjalisi ülesandeid ongi ju oma liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine ning ettevõtjasõbraliku keskkonna loomisel kaasaraakimine. Seda ei ole võimalik teha ilma meie liikmeteta, kelle tagasiside nii probleemide kui ka õnnestumiste kohta on meile väga oluline.

Siinkohal on kohane meenutada, et paljud Kaubanduskoja poolt esitatud ettepanekud, kas mõne seaduse või määruse muutmiseks on tulnud just meie liikmetelt ning nende probleemidest. Nimetaksin siin kasvõi lähetusega seotud majutuskulude erisoodustuse alt vabastamist, ettevõtte juhtorgani liikmete tegevusega seotud tasemekoolituse vabastamist erisoodustuse alt või ka ettepanekut vaadata üle juhtorgani liikmete ravikindlustusega seonduv regulatsioon.

Kõik need on tulnud elust enesest ja alguse saanud liikmetelt laekunud päringust või ettepanekust. Seega julgustan veelkord Kaubanduskojala liikmeid olema veelgi aktiivsemad ning ettevõtluses tõusetunud probleemidest meile teada andma. Vaid sellisel juhul on võimalik neile ka lahendusi otsida ning tagada, et ettevõtlikkus oleks ettevõtluskeskkonna poolt veelgi paremini toetatud. ■

Sisukord

Juhtkiri	
Ettevõtlikkus vajab toetamist!	3
Seadusandlus	
Arutamisel on tubakatoodete direktiivi muutmise	5
Ettepanek reguleerida piiriülese pangakonto arestimine	6
Euroopa uudised	
Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ läbivaatamisest	8
Hariduspoliitika	
Mis on kõige tähtsam oma unistuste elluviimiseks?	10
Juhtimisveerg	
Töötajale kõrgem põhipalk? Täna, ei! Või siiski — jah?	11
Innovatsiooniveerg	
Eesrindlikud disainijuhtimise pioneerid — Euroopa Disainijuhtimise auhinna 2011 võitjad selgunud	12
Teated	13
Liikmelt liikmele	20
Koostööpakkumised	21
Riigihanketeated	21
Juubilarid	22

Kalender

6. oktoober	Seminar-kontaktkohtumine „Ettevõtja ja disaineri koostöövõimalused“ Viru Konverentsikeskuses (Viru väljak 4, Tallinn) Marju Naar • Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee
11. oktoober	Finantskoolitus firma võtmeisikutele II Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: toomas@koda.ee
11. oktoober	Eelregistreerunutele tasuta infoseminar „Uut Euroopa Liidu rahastusest ning abiprogrammidest ettevõtte arenguks ja ekspordi edendamiseks“ Paide Kultuurikeskuses (Pärnu 18, Paide)
12. oktoober	Rapla maavalitsuses (Tallinna mnt 14, Rapla) Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
12. oktoober	Seminar „Kaasaegse asjaajamise ja dokumendihalduse korraldamine ettevõttes“ Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
12. oktoober	Ekspordi Akadeemia konverents „Edu läbi oskuste“ Clarion Hotel Euroopas (Paadi 5, Tallinn) Marju Naar • Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee
13. oktoober	Hommikukohv suursaadikuga: Eesti suursaadik Norras – Arti Hilpus Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
13. oktoober	Internetimesse energia-, keskkonna-, säästliku ehituse ja jäätmeäitluse valdkondades tegutsejatele Skype'i vahendusel internetis Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
18. oktoober	Eelregistreerunutele tasuta infoseminar „Uut Euroopa Liidu rahastusest ning abiprogrammidest ettevõtte arenguks ja ekspordi edendamiseks“ Pärnu Keskraamatukogu rippsaalis (Akadeemia 3, Pärnu)
19. oktoober	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledžis (Lihula 12, Haapsalu)
20. oktoober	Hotellis Centrum (Tallinna mnt 24, Viljandi) Toomas Kuuda Tel: 443 0989 • E-post: toomas.kuuda@koda.ee
19. oktoober	Moldova ärifoorum ja firmadevahelised kohtumised Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
24. oktoober	Müügivõrgu loomise ja arendamise koolitus Raadimõisa hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla, Tartumaa) Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee
24. oktoober	Sihtturuseminar „Soome äripartnerina“ Suursaatkond Nordic Hotel Forumis (Viru väljak 3, Tallinn) Eva Maran • Tel: 604 0083 • E-post: eva@koda.ee
25. oktoober	Turu-uuringute koostamise koolitus Tartus Raadimõisa hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla, Tartumaa) Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee
25. oktoober	Valgevene ärifoorum ja firmadevahelised kohtumised Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Mart Kägu
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Arutamisel on tubakatoodete direktiivi muutmise

Euroopa Komisjon viis 2010. aasta lõpus (september-detsember) läbi avalikud konsultatsioonid arutamaks tubakatoodete valmistamist, esitlemist ja müüki käsitleva direktiivi 2001/37/EÜ (tubakatoodete direktiivi) võimalikke muudatusi, kaasajastamaks direktiivi regulatsiooni ning tagamaks seeläbi rahvatervise veelgi paremat kaitset. Antud direktiiv sätestab üldised nõuded tubakatoodete regulatsioonile Euroopa Liidus.

Konsultatsioonidega kaasnes ka konsultatsioonidokument, mis sisaldas erinevaid ettepanekuid, mille osas paluti konsultatsioonides osalejatel arvamust avaldada. Arvamusi ja ettepanekuid said esitada kõik soovijad ning nende kogumise eesmärgiks oli eelkõige koguda huvigruppidele informatsiooni lõplike ja konkreetsete direktiivi muudatuse ettepanekute tegemiseks. Konsultatsioonidokumendis välja pakutud ettepanekud puudutasid direktiivi reguleerimisala laiendamist (direktiiv ei reguleeri nt elektroonilisi sigarette, nikotiinjooke, nikotiinimaiustusi), suitsuvaba tubaka (nt snus ehk huuletubakas) kasutamise lubatavust, tarbijale esitatavat teavet, tubakatoote koostisaineid puudutavat regulatsiooni, tubakatoodete kättesaadavust (internetimüügi, müügipunkti tubakatoodete esitlemise lubatavus). Täna on päevaks on laekunud tagasisidet tehtud ka kokkuvõte. Tuleb rõhutada, et kõnealune kokkuvõte ei sisalda siduvaid seisukohti või konkreetseid ettepanekuid tubakatoodete direktiivi muutmiseks, vaid on tõepoolest lihtsalt statistiline ja sisuline kokkuvõte saadud arvamustest ja ettepanekutest.

Saadud tagasiside põhjal võib öelda, et antud valdkonda puudutavad

küsimused pakuvad väga suurt huvi erinevatele huvigruppidele. Samas tõdetakse kokkuvõttes, et erinevate huvigruppide ühist arusaama või nägemust konsultatsioonidokumendis välja pakutud muudatuste osas pole võimalik välja tuua. Eeltoodu tähendab, et erinevate huvigruppide nägemused regulatsiooni muutmise vajalikkusest või muudatuste iseloomust on erinevad ja küllaltki vastandlikud. On mõistetav, et eelkõige tervisevaldkonna esindajad näevad asju ühtemoodi ning tubakatoodetega kauplejad mõnevõrra teistmoodi. Sellises olukorras on siiski kahtlemata vajalik leida lahendus, mis arvestab kõigi osapoolte (sh ka tarbija) huvisid. Paraku tuleb tõdeda, et konsultatsioonidokumendis esines ettepanekuid, mis on oma iseloomult probleemsed eelkõige just proportsionaalsuse seisukohast ja põhjusel, et nende kokkusobivus üldise olemasoleva Euroopa Liidu ja liikmesriikide õigusaktidega on väga küsitav.

Avaliku konsultatsiooni kokkuvõttes tuuakse esile muuhulgas asjaolu, et laekunud tagasisidet vaadates esitati tarbijale esitatavat informatsiooni puudutavate ettepanekute osas kõige rohkem vastanduvaid seisukohti. Konsultatsioonidokumendis uuriti täpsemalt arvamusi nt selle kohta,

kas tubakatoodetele võiks kehtestada kohustusliku standardiseeritud pakendi. Standardiseeritud pakendi puhul lubatakse tubakapakendil näidata üksnes piiratud hulgal infot ja

Konsultatsioonidokumendis uuriti täpsemalt arvamusi nt selle kohta, kas tubakatoodetele võiks kehtestada kohustusliku standardiseeritud pakendi. Standardiseeritud pakendi puhul lubatakse tubakapakendil näidata üksnes piiratud hulgal infot ja pakendi üldine värv oleks kõigil ühesugune ja võimalikult mittepilkupüüdev.

pakendi üldine värv oleks kõigil ühesugune ja võimalikult mittepilkupüüdev. Antud ettepaneku puhul tuleb kindlasti tähelepanu pöörata asjaolule, et tubakatoote pakendi välimus võib olla kaitstud intellektuaalne omand, nt kolmemõõteline kaubamärk või tööstusdisainilahendus. Standardiseeritud paken-

di kehtestamisel kaotaks sisuliselt vastav intellektuaalne omand oma tähenduse. Samas arvestades intellektuaalse omandi kaitse eesmärki ja selle tagamiseks tehtud ja tehtavaid kulutusi oleks ilmselgelt õiguspärase ootuse põhimõtte vastane olukord, kus õigustatud isikul pole võimalik enda intellektuaalsest omandist tulenevaid õigusi sisuliselt kasutada. Sellest tulenevalt võiks asuda seisukohale, et standardiseeritud pakendi kasutamise kohustuse rakendamine oleks eba-proportsionaalne vaba kaubanduse ja konkurentsi riive, mis muudab selle küsimuse pigem intellektuaalse omandi kui tervishoiu küsimuseks. Tuleb rõhutada, et intellektuaalne omand ei ole kuidagi vähem olulisem omand. Tubakatoodete tarbimise vähendamiseks on ilmselt sobivamaid meetmeid kui omandiõiguse eba-proportsionaalne piiramine.

Vaieldavaid ettepanekuid esines peale eeltoodu veel. Näiteks pakuti välja tubakatoodete polettidel näitamise suhtes rangete piirangute kehtestamist, tubakatoodetele hoiatuspiltide näitamise kohustuse üldist kehtestamist ELis jms.

Olulisim on piirangute kehtestamisel silmas pidada proportsionaalsust

ja võimalikke kahjulikke tagajärgi. Ebalproportsionaalsete piirangute otseseks tagajärjeks võib olla salasiigaretide leviku vohamine, mis ilmselgelt omaks kahjulikku mõju riigi majandusele kui ka rahvatervisele

Olulisim on piirangute kehtestamisel silmas pidada proportsionaalsust ja võimalikke kahjulikke tagajärgi. Ebalproportsionaalsete piirangute otseseks tagajärjeks võib olla salasiigaretide leviku vohamine, mis ilmselgelt omaks kahjulikku mõju riigi majandusele kui ka rahvatervisele (nt suureneks kontrollimata kvaliteediga tubakatoodete kasutamine vms).

(nt suureneks kontrollimata kvaliteediga tubakatoodete kasutamine vms). Seega peab enne piirangute ja muudatuste kehtestamist läbi viima põhjaliku mõjude analüüsi.

Avaliku konsultatsiooni ja konsultatsioonidokumentis välja pakutud võimalike muudatusettepanekute väljapakumise eesmärgiks oli koguda huvigruppide arvamusi kehtiva tubakatoodete direktiivi muutmise vajalikkuse kohta. Seega käesoleval hetkel pole direktiivi suhtes konkreetseid ja ametlikke muudatusettepanekuid veel tehtud. Kindel on aga see, et komisjon analüüsib enne järgnevate sammude astumist laekunud arvamusi ja seisukohti.

Konkreetseid ettepanekuid direktiivi muutmise osas on oodata järgmise aasta jooksul. **IT**

Koidu Mölderson
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Kehtiv õigus (EÜ määrus 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ehk Brüssel I määrus) reguleerib piiriüleste vaidluste puhul teises liikmesriigis tehtud kohtuotsuse tunnustamist ja täitmisele pööratavust, kuid ei käsitle reaalselt, kuidas kohtuotsuseid täidetakse. Peamisteks probleemideks piiriüleste vaidluste puhul on siseriiklike õiguste erinevused, mille tõttu on pangakonto arestimise määrust mõnes riigis võimalik lihtsam saada kui teises. Samuti ei tunnustata ega täideta teises liikmesriigis tehtud esmase õiguskaitse kohaldamise otsuseid, mis on tehtud ilma võlgniku eelneva ärakuulamiseta. Lisaks on keeruline võlausaldajal saada infot võlgniku pangakontode asukohade kohta (juhul kui ei kasutata eradetektiivit), ka on võlausaldajate kahjuks piiriüleste täitemenetluste erinev kiirus ja selle kulukus, mis ei julgusta välisriigist võla sissenõudmisel kohtu poole pöörduma.

Kehtiva õiguse puudustest tingituna ongi Euroopa Komisjon ja Nõukogu praeguse ettepanekuga soovinud tõhustada piiriüleste võlgade sissenõudmist, võimaldades võlgnike varade ajutist külmutamist.

Ettepanek reguleerida piiriülese pangakonto arestimine

Koostatud on ettepanek ELi määruseks, millega soovitakse luua Euroopa pangakonto arestimise regulatsioon, et hõlbustada võlgade piiriüleste sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades.

Määrusega soovitakse kehtestada Euroopa kaitsemeetme võtmise menetlus, mis võimaldab võlausaldajal saada Euroopa pangakonto arestimise määruse, millega on võimalik vältida vahendite väljavõtmist ja ülekandmist võlgniku mõnelt Euroopa Liidus asuvalt pangakontolt. Kasutada saaks sellist pangakonto arestimise võimalust kaubandus- ja tsiviilasjades (v.a sotsiaalkindlustuse, pankroti, maksejõuetuse ja vahekohtu menetluses) igat liiki kohtutes.

Ettepaneku kohaselt saaks Euroopa arestimäärust taotleda nii enne kohtumenetluse algatamist, vastava kohtumenetluse mistahes etapis kui ka pärast seda. Praktiliselt tähendab see seda, et võlausaldaja võib taotleda määruse tegemist:

- enne sisulist kohtuistungit või selle ajal või pärast päritolluliikmesriigis sellise täitedokumendi saamist, mis ei ole täitmise liikmesriigis veel täitmisele pööratud;
- pärast sellise täitedokumendi saamist, mis on täitmise liikmesriigis täitmisele pööratud.

Enne kohtumenetluse algatamist võlgniku konto arestimise võimaldamist peetakse ettepanekus positiivseks n-ö üllatusmomendi

olemasolu, kus võlgnik ei jõuaks oma vara ära peita.

Tagamaks ka võlgniku õiguste kaitset tuleb Euroopa pangakonto arestimisel järgida ennekõike seda, et arestida tohib vaid konkreetseid võlgu olevaid summasid, st mitte tervet pangakontot. Samuti tuleb arestimisel tähelepanu pöörata sellele, kui täitmise liikmesriigi õigusega on nii ette nähtud, ei kuulu arestimismääruse alusel arestimisele summad, mis on vajalikud, et tagada füüsilisest isikust kostjale ja tema perele elatis või võimaldada juriidilisest isikust kostjal jätkata oma tavapärasel äritegevust. Samuti tuleb teavitada võlgnikku viivitamata pärast arestimismääruse täitmist koos kõikide dokumentidega, mis võlausaldaja on kohtule esitanud. Ka peab võlgnikul säilima võimalus vaidlustada arestimismäärus (taotledes selle läbivaatamist arestimismääruse teinud kohtus, täitmise üle otsustavas kohtus või juhul kui võlgnik on tarbija, töötaja või kindlustatud isik, tema elukohariigi kohtus). **IT**

Täpsemalt saab tekstiga tutvuda Koja kodulehel. Kommentaarid ja ettepanekud on oodatud e-posti aadressile koidu@koda.ee.

Euroopa uudised

Ilmus Euroopa Liidu eelarve — veebipõhine teatmik

Euroopa Parlamendi kommunikatsiooniteenistus on koostanud interaktiivse teatmiku, et anda ülevaade Euroopa Liidu raha kasutusvaldkondadest igas liikmesriigis.

Teatmikust leiate selgitusi Euroopa Liidu eelarve allikate kohta ning saate vaadata, mil määral on ELi raha olnud täienduseks riikide eelarvetele või neid mõjutanud. Teatmik annab taustainfot, et mõista paremini Euroopa Liidu uue, mitmeaastase eelarve (2014-2020) arutelu sisu.

Interaktiivse veebipõhise teatmiku leiate Euroopa Parlamendi kodulehelt www.europarl.europa.eu/et.

Euroopa Komisjon tegi ettepaneku suurendada tursa ja räime lubatud kogupüüki

Euroopa Komisjon esitas ettepaneku Läänemere kalavarude 2012. aasta püügivõimaluste kohta. Komisjon teeb teadlaste nõuande põhjal ettepaneku suurendada nii Läänemere mõlema tursavaru kui ka kahe räimevaru (Läänemere lääneosa ja Botnia laht) lubatud kogupüüki. Räime kogupüüki soovitakse suurendada pea kolmandiku võrra (20

900 tonnile), Läänemere idaosa tursapüüki 15% ning lääneosa tursavaru kogupüüki 13%.

Ülejäänud kalavarude, eelkõige lõhevarude lubatud kogupüüki peetakse nende kehva olukorda arvesse võttes vajalikuks vähendada. Komisjon teeb ühtlasi ettepaneku piirata kalalaevade merel viibimise päevade arvu eelmisel aastal kehtestatud tasemeni.

Ettepanekute üldine eesmärk on muuta Läänemere kalandus teadlaste soovitusi arvesse võttes nii keskkonna kui ka majanduse seisukohast jätkusuutlikuks.

Lubatud kogupüükide ja kvootide ning teadlaste nõuannetega saab tutvuda Euroopa Komisjoni kalanduse veebilehel.

Arutelu: kuidas luua Euroopa teadusruumi?

Euroopa Komisjon on algatanud avaliku arutelu Euroopa teaduskeskkonna põhjalikuks parandamiseks. Kõigil teadushuvilistel on võimalik kaasa rääkida, et aidata 2014. aastaks välja kujundada Euroopa teadusruum: ühtne teadmiste, uuringute ja innovatsiooniturg.

Teadusruumi loomine võimaldab teadlastel, teadusasutustel ja äriühingutel olenemata riigipiiridest liikuda, konkureerida ja koostööd teha, suurendades nõnda Euroopa majanduse kasvupotentsiaali.

Arutelu kestab 30. novembrini 2011.

Mõned küsimused, millele Euroopa Komisjon soovib vastust leida:

- Kas teadlased otsivad uusi võimalusi, kuid leiavad, et riigipiirid takistavad neid?
- Kas teadlased vajavad ideede teostamiseks ja katsetamiseks uusi teadustaristuid?
- Kas teadusringkonnad vajavad rohkem võimalusi seisukohtade vahetamiseks, uute projektide elluviimiseks ning uute toodete ja teenuste loomiseks?

Euroopa Komisjon määratles Euroopa teadusruumi kui eeltingimuse uue innovatsiooni- ja konkurentsiajastu jaoks, kus helgeimad pead teevad koostööd, et Euroopa Liit saaks muutuda innovaatiliseks liiduks.

Kõik Euroopa teadustööst ja innovatsioonist huvitatud isikud saavad arutelu osaleda aadressil ec.europa.eu/research/consultations/era/consultation_en.htm.

Euroopa Komisjon sõnastas kriminaalkaristuse kasutamise põhimõtted

Nüüd, kus Lissaboni leping on vastu võetud, on Euroopa Liidul olemas seni puudunud raamistik, mis aitab liidul kindlaks määrata, kas, millal ja kuidas kasutada oma poliitika paremaks rakendamiseks kriminaalõigust.

20. septembril avaldatud teatises „Euroopa Liidu kriminaalpoliitika väljatöötamine“ sätestas Euroopa Komisjon esmakordselt sellise strateegia ja põhimõtte. Lissaboni leping lubab Euroopa Liidul kasutada kriminaalõigust oma poliitika elluviimise ja eeskirjade täitmise tagamiseks ning kodanike õiguste kaitsmiseks. Samas peaks kriminaalkaristuste kasutamine piirduma eriti raskete rikkumistega ning sellele peaks eelnema põhjalik ja põhjendatud analüüs.

Lissaboni lepinguga muudeti ka Euroopa Liidu kriminaalõiguse meetmete õigusraamistikku: ühtki kriminaalõiguse meedet ei saa kehtestada ilma Euroopa Parlamendi nõusolekuta, ja Euroopa Liidu Kohtul on nüüd täielik õiguslik kontroll. Valdkonnad, milles on tuvastatud vajadus Euroopa Liidu ühtse kriminaalõiguse järele, on näiteks finantsturgude toimimise kaitse, euro kaitsmine võltsimise eest ja võitlus Euroopa Liidu eelarve vastu suunatud pettustega. Nende kohta esitas komisjon juba mais konkreetsed tegevuskavad.

Euroopa Liidu kriminaalõiguse meetmete abil saab määratleda, milliseid eeskirjade rikkumisi tuleb lugeda kriminaalkuritegudeks kogu Euroopa Liidus. Nendega saab ette näha ka tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid kriminaalkaristusi, näiteks nõuda rikkumise eest teatava taseme rahatrahvide või vanglakaristuse määramist. Ühised sätted võivad olla ka oluliseks vahendiks rikkujate heidutamiseks ja kuritegude ärahoidmiseks tulevikus. ■

Reet Teder
Kaubanduskoja esindaja
EMSKs

Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” läbivaatamisest

Üheks teemaks, millega Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee nüüd sügise hakul tegeles, oli Euroopa Komisjoni poolt ette võetud Euroopa väikeettevõtlusalgatuse läbivaatamine. Järgnevalt peatun mõningatel selle töö järeldustel.

Hinnang praegusele olukorrale

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) leidis, et „Small Business Acti” läbivaatamine Euroopa Komisjoni poolt ühelt poolt kinnitab VKEdele omistatud järjest suuremat tähtsust. Mitmeid aastaid on ELi tekstide väljatöötamisel arvestatud suuremal määral VKEde ja mikroettevõtetele. Kuid praktikas on Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” ja põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele” rakendamise teatud liikmesriikides kõikum või isegi olematu. See on nii ka ELi tasandi õigusloome- ja otsustusprotsessi raames.

EMSK hindas positiivsena finantsraamistiku eelnõu ettepanekuid, mille eesmärk on töötada välja programm „VKEde konkurentsivõime” ning VKEde meetmed kõige olulisemates 2013. aasta järgsetes programmides. Samas puuduvad Euroopa Komisjonil, eelkõige ettevõtluse peadirektoraadil paraku piisavad inimressursid selleks, et väikeettevõtlusalgatus tihusalt rakendada. Komitee kutsub ELi institutsioone üles võtma vastu programmi „VKEde konkurentsivõime”, keskendudes eelkõige väikestele ja mikroettevõtetele ning kutsub neid

üles pühendama sellele vajalikud inim- ja finantsvahendid.

Ausalt tunnustati, et lähenemisviis VKEde tegelikule olukorrale on ikka liiga üldine. Loosungit „Think small first” on alati tõlgendatud kui põhimõtet „Kõigepealt mõtle väikestele”, samal ajal kui 92% väga erinevatel turgudel tegutsevatest ettevõtetest on väikesed ja mikroettevõtted. Need on olulise tähtsusega tööandjad, kes peavad olema väikeettevõtlusalgatuse ja ELi poliitikate esmatähtis sihtrühm. Vaatamata sellele on neil mikroettevõtetal raske rakendada ELi poliitikaid ja õigusmeetmeid.

Mida siis teha?

Väikeettevõtlusalgatuse läbivaatamine annab kinnitust selle kohta, et tuleb võtta arvesse eri kategooria VKEde tegelikku olukorda vastavalt nende suurusele, nende omapärsid ja nende struktuuri (tootmine, kaubandus, vabad elukutsed jms). Kuid kuna mõjuhinnangud on praegu keskendunud VKEdele üldiselt, on raske saada konkreetset teavet ELi poliitikate ja programmide mõju, piirangute ja kasulikkuse kohta igale kategooriale. Et täita neid lünki, peaks analüüside ja sihipärase uuringute läbiviimine nende erine-

vate kategooriate kohta olema kõikide ühenduse programmide prioriteet. EMSK arvates peavad: ELi poliitika ja programmid ning väikeettevõtlusalgatuse meetmed toetama kõigi, mitte üksnes tugeva potentsiaaliga ettevõtete konkurentsivõime arengut. Samuti tuleb toetada 95% kohalikel turgudel tegutsevaid väike- ja mikroettevõtetest, kes vaatamata oma väiksusele pakuvad samuti suuri võimalusi arenguks ja uute töökohtade loomiseks asjaomasel tasandil. Komitee tunneb

Kuid kuna mõjuhinnangud on praegu keskendunud VKEdele üldiselt, on raske saada konkreetset teavet Euroopa Liidu poliitikate ja programmide mõju, piirangute ja kasulikkuse kohta igale kategooriale.

heameelt selle üle, et väikeettevõtlusalgatuses käsitletakse VKEde rahvusvahelist mõõdet. Samas rõhutab komitee, et enamuse väikeettevõtete jaoks on rahvusvahelistumine tavaliselt nende arengu tulemus ja mitte eesmärk omaette. Euroopa Liit peaks lisaks sellele

EMSK arvates peavad: Euroopa Liidu poliitika ja programmid ning väikeettevõtlusalgatuse meetmed toetama kõigi, mitte üksnes tugeva potentsiaaliga ettevõtete konkurentsivõime arengut.

toetama VKEsid aktiivsemalt neis tegevustes, toetades algatusi liikmesriikides ja taaskäivitades koostööprogrammi INTERPRISE.

Kas peamistes Euroopa Liidu poliitikates tegelikult arvestatakse väikeettevõtlusalgatusega „Small Business Act“?

Tunnistati ausalt, et väikeettevõtlusalgatust „Small Business Act“ ja selle põhimõtteid ei ole tegelikult arvesse võetud peamiste ELi poliitikate väljatöötamisel, vaatamata konkreetsetes tekstides sisalduvatele viidetele. See on nii ka Euroopa 2020. aasta strateegia ja selle erinevate juhtalgatuste puhul. Innovatsioonipoliitika raames antakse eesõigus kiirelt kasvavatele ettevõtetele. See nägemus on piiratud ega vasta reaalsele uuendustegevusele väikeettevõtetes, kus tegemist on pigem vajadusega tugi-teenuste ja nende eripärade kohandatud vahendite järele.

Sama kehtib ka energiapoliitika kohta. Selles ELi tuleviku jaoks esmase tähtsusega poliitikas ei ole üldse käsitletud selle poliitika rakendamist väikestes ja mikroettevõtetes.

Lõpuks ei võeta siseturu elluviimiseks vajalikke meetmeid käsitlevates mõjuuringutes piisavalt arvesse väikeettevõtete tegelikku olukorda ja tegelikke probleeme.

Väikeettevõtlusalgatusest on puudu toetus, väikeettevõtete nõustamine ja ettevõtete organisatsioonid

Algatuses nimetatakse vajadust VKEde toetamise järele. EMSK on rõhutanud tarvidust tõhustada väikeettevõtetele osutatavaid toetusi nõustamismeetmeid asjakohaste teenuste kaudu, mida osutavad kas riiklikud või eraettevõtted.

Samuti rõhutab EMSK nende ettevõtete organisatsioonide rolli ja taotleb: vahendusorganisatsioonide juurdepääsu lihtsustamist ELi programmidele ühismeetmete rakendamise eesmärgil; selliste tehnilise abi vahendite kavandamist ELi õigusaktides, mis võimaldaksid neil rakendada teabe-, toetuse- ja koostöömeetmeid.

Komitee kutsub üles seadma prioriteetseks ELi programmides sellist toetust ja tagama kogu vajaliku toetuse vahendusorganisatsioonidele, kes esindavad VKEde kõiki kategooriaid.

Õigusloomes tuleb rakendada põhimõtteid „kõigepealt mõtle väikestele“ ja „ainult üks kord“ kõigis Euroopa 2020. aasta strateegia valdkondades:

- koostada õigustikud algusest peale partnerluses asjaomaste väikeettevõtete esindajatega;
- rakendada nende õigustike kohandamisel süstemaatiliselt proportsionaalsuse põhimõtet;
- vältida riiklikku ja piirkondlikku ülereguleerimist tekstide ülevõtmisel või rakendamisel;
- kaasata Euroopa Komisjoni VKEde esindaja selle mõjuhindamise komitee töösse, kelle ülesandeks on kontrollida mõjuhindangute kvaliteeti.

Mida teha, et tagada väikeettevõtlusalgatuse ja selle prioriteetidega arvestamine?

- Tagada tuleks partnerluspõhine juhtimine, paljude osalejate ja mitmetasandilise valitsemise reegel.
- Liikuda tuleks etapist „kõigepealt mõtle väikestele“ etappi „kõigepealt tegutseda väikeste nimel“.

Artikli autori hinnangul – kui osagi neist ettepanekuist ka realselt ellu rakendatakse, on meie ettevõtetel neist ainult võita. ■

Uut Euroopa Liidu rahastusest ning abiprogrammidest ettevõtte arenguks ja ekspordi edendamiseks

Euroopa Komisjoni Esindus Eestis

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Euroopa Komisjoni esindusega Eestis vahemikus oktoober-november 2011 üle Eesti kokku 14 seminari, mille käigus käsitletakse ettevõtjatele olulisi aspekte Euroopa Liidu poolt pakutavates otsetes ja kaudsetes ettevõtlustoetustes. Seminarisarja eesmärgiks on luua eeldused ettevõtetele kiiremaks arenguks, ekspordikäibe ja kõrgema lisandväärtusega toodete ning teenuste osakaalu suurendamiseks.

Seminaridel antakse ülevaade sellest, milliseid sisulisi ja rahalisi teenuseid on ettevõtjal võimalik kasutada oma ettevõtte arendamiseks, konsultatsiooniks ning info saamiseks, mis on Enterprise Europe Network võrgustik oma enam kui 600 esindusega üle Euroopa ja väljaspool. Samuti käsitletakse, millised kanalid saab kasutada kontaktide leidmiseks Euroopas ja Euroopa Liidu toel, kuna kontaktid on tänapäeval niioelda „väär kaup“. Olgu neid siis vaja selleks, et leida agenti, edasimüüjat, konsultanti või partnerit.

Seminaridel juhatatakse, millise asutuse pöörduda Euroopa Liidu siseturul ja välisshangetel tekkinud

tõkete ja probleemide lahendamiseks. Tutvustatakse teenuste direktiivi, mis on loodud lihtsustamiseks riikideüleste teenuste osutamist Euroopa Liidus – käsitletakse millistele tegevustele see kohaldub ning kuidas realselt toimib. Ühe olulise punktina mõtestatakse lahti Euroopa Liidu 2020 strateegia – mille alusel tark ettevõtja saab juba nüüd plaanida oma arenguperspektiive.

Käsitletakse ka tööjõuga seonduvaid aspekte – millist infot ja nõu pakutakse töötajatele töövõimaluste ja elamis- ning töötingimuste kohta Euroopas ning ühtlasi, kuidas tööandja sellest kasu saab. Millist tuge pakub EURES tööandjatele uute töötajate värbamisel Euroopast ning kuidas noored ettevõtjad saavad Euroopa Komisjoni toel omandada kogemusi ja kontakte teistes Euroopa Liidu riikides.

Seminaride üheks oluliseks osaks on praktikute ja ettevõtete esinemised, kus antakse otsest tagasisidet oma tegevustest ning räägitakse kogemusest uutele turgudele sisenemisel. ■

Lisainfo ja seminari täpne kava leheküljel 15.

Tiia Randma
Haridusnõunik

Just sellisele küsimusele mõtlesid augustikuu lõpupäevil Ärihooja avamisel Tallinnas Telliskivi Loomelinnakus Kaubanduskoja liikmed ja ürituse külalised. Küsimise eesmärk oli koguda pikaajalise ettevõtluskogemusega praktikute mõtteid, mida siis edaspidi noortega jagada.

Soovide puu (pildil) sai ettevõtjate mõtetest „vilju täis“. Kokku oli vastuslehti üles riputanud üle 150 inimese. Mõnel vastuslehel oli nimetatud ainult ühte tegurit kui kõige tähtsat. Mõnel lehel oli lausa nimekiri tähtsatest asjadest.

Enim kordi oli nimetatud märksõnadega „tegutsemine“ ja „ärategemine“ seotud — pealehakkamine, ettevõtlik tegutsemine jne. Ka „tugev tahe“ (või tahtejõud) ja „usk iseendasse“ (eneseusk) on tegurid, mis ettevõtjate arvates unistuste elluviimisel kõige enam rolli mängivad. Lisaks eneseusule on aga paljude ettevõtjate arvates oluline ka usk oma unistusse, sihikindlus, pühendumine ja töökus. Tähtsate tegurite loetelu on pikem. Kõigi vastuste kokkuvõte on esitatud järgnevas tabelis.

Hea lugeja, ehk on sinulgi hetk aega, et korraks mõelda, kuidas vastaksid sina? ■

Mis on kõige tähtsam oma unistuste elluviimiseks?

Tabel. Mis on kõige tähtsam oma unistuste elluviimiseks?

Kaubanduskoja Ärihooja avamisel osalenute arvamused 27. augustil 2011 Telliskivi Loomelinnakus

Nr	Tegur	Vastajate arv
1.	pealehakkamine, ettevõtlik tegutsemine	52
2.	tugev tahe (tahtejõud)	46
3.	usk iseendasse (eneseusk)	40
4.	uskumine unistustesse	38
5.	sihikindlus	30
6.	pühendumine ja töökus	22
7.	hea haridus (vahet pole, kas kõrg või kutse)	20
8.	innustus, eeskuju ning (ka rahaline) toetus	20
9.	keskendumine eesmärgile	18
10.	tugev motivatsioon (sisemine tuli)	16
11.	koostöö teistega (oskus kaasamõtlejaid leida)	8
12.	mitte kergelt alla anda (ületada tekkivad takistused)	6
13.	armastus (hea süda)	3
14.	loovus ja originaalsus	2
15.	soov midagi ära teha või korda saata	2
16.	positiivsus	2
17.	järjepidevus	1
18.	kannatamatus (kärsitus)	1
19.	valmisolek oodata (kannatlikkus)	1
20.	unistused kirja panna	1
21.	oskus suurt eesmärki, kuhu tahad jõuda, väikesteks osadeks jagada	1
22.	julgus eksida	1
23.	palju terveid lapsi, et tulevikku oleks	1
24.	hea tervis	1
25.	oskus otsustada	1

Taivo Paju
Juhtimisajakirja Director
peatoimetaja

Töötajatele kõrgem põhipalk? Täna, ei! Või siiski — jah?

TTÜ professori Milvi Tepiga juhtus Ameerikas järgmine lugu. Öhtusöögi järel tasus ta arve ning jättis kelnerile 15% jootraha. Aga too ei jäänud rahule, tuli tagasi ja kukkus kurtma: miks nii vähe!?

Vaevalt, et tolle restorani omanik kelneri sellise käitumise peale rõõmustaks. Aga kui omanik on juba kord loonud oma firmas kultuuri, kus teenindajal põhipalk puudub, on rahamangumine paratamatu kaasnähtus. Ja mitte ainult tolles restoranis, vaid paljudes kohtades Ameerikas.

Põhipalkade kokkukuivamise koha pealt käib Eesti väga julgelt Ameerika jälgedes. Nagu näitab hiljutine Euroopa palgauuring, võib Eestit õigusega Euroopa Liidu Ameerikaks kutsuda. Sest siin saab tervelt 45% töötajast ühel või teisel moel tulemuspalka — see on ELis kõrgeim näitaja. Tulemuspalk on läinud moodi isegi seal, kus tulemust on raske, kui mitte võimatu mõõta, näiteks lasteaiakasvatajail. Nagu näitab Fontese verivärske palgauuring, kipub järgmiste aastate palgakasv tulema paljuski boonuspalga toel. Ruulib põhimõte „Teed, siis saad.“

On see hea või halb? Üht tõe siin polegi. Töötaja seisukohtalt kahtlemata halb, kui tööandja maandab oma riske tema põhipalga arvelt. Aga ettevõtjate ja majanduse paindlikkuse seisukohalt vaieldamatult hea. Kõigele lisaks on see palgatöötaja jaoks ettevõtliku mõtteviisi baaskursus.

Boonuspalga tähtsuse tõusuga, millele lisanduvad hiljutise kriisi vitsad, on kaasnenud päris palju positiivset, mis peaks majanduse ülekuumenemise ohtu kahandama. Varem tavaks olnud „kõigile natuke“ palgatõusu asemel on lähenemine nüüd pigem individuaalne, palka saavad juurde ainult parimatest parimad. Ning konkurentide palgataset jälgitakse suure hoolega, tühja ei maksta.

Tänu sellele pole kardetud palgarallit sel aastal tulnud. Palkasid hoiab kiiresti kasvavast ka suhteliselt suur töötute arv ning asjaolu, et pärast masu tööle võetud inimestele maksti sageli madalamat palka kui neile,

Ettevõtte palgatase määrab, kui head inimest on võimalik turult värvata. Olematu põhipalgaga raketiteadlast firmasse ei too.

kes seda tööd varem tegid. Turu üldine palgatase on jäänud 2010. aastaga võrreldes enam-vähem samaks. Suuremad muutused on toimunud mõnedes gruppides (insenerid, oskustöölised). Suure töönaosusega jääb Fontese hinnangul

palgatõus ka järgmisel aastal tagasihoidlikuks, nii 3–4% piiresse.

Ent ameerikalikku, kõrge boonuspalgaga süsteemi on ohtlik pimesi armuda, sest sel on ka rida puudusi. Põhipalgal on nimelt sorteeriv efekt: ettevõtte palgatase määrab, kui head inimest on võimalik turult värvata. Olematu põhipalgaga raketiteadlast firmasse ei too.

Ka tavad ja firmakultuur määravad väga palju. Nii kaalub Eestis nii mõnigi firma hoopis boonuspalga kaotamist, isegi müügitiimil.

Ja veel: ka eestimaised kelnerid on kiired õppijad – kui põhipalk Eestis armutult maha kärbitakse, küll nad siis käe pikka ajavad ja jootrahale lisa nõuavad. Seda ju ei tahaks. ■

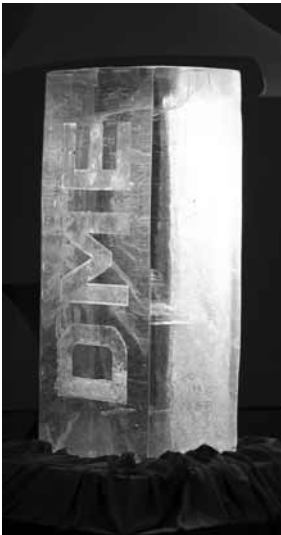
Tänu Milvi Tepile (TTÜ) ja Irja Raele (Fontes), kelle esinemised tänavusel „Palga päeva“ konverentsil mõtted liikuma panid.

Piret Potisepp
IDisainiöö 2011 ja
IF...Tallinn pressiesindaja

Eesrindlikud disaini- juhtimise pioneerid — Euroopa Disainijuhtimise auhinna 2011 võitjad selgunud

DESIGN
MANAGEMENT
EUROPE
DME AWARD_ 2011

23. septembril sai Euroopa kultuuripealinn Tallinn 2011 programmi kuuluv Euroopa Innovatsioonifestival IF... ja järjekorranumbrilt juba kuues disainifestival Disainiöö väerika punkti – KUMUus kuulutati välja DME Award 2011 auhindade võitjad.

DME auhindade näol pole tegemist sugugi mitte järjekordse disainiauhinnaga vaid rahvusvahelise tunnustusega, mida tähtsuse poolest võiks võrrelda filmimaailmas igal aastal väljaantavate Oscaritega. DME auhinna eesmärgiks on tõsta

esile strateegia ja juhtimise osatähtsust disaini edukal ellurakendamisel. Samuti tunnustada ettevõtteid, kel on jagunud piisavalt julgust tuua disainijuhtimise praktika ettevõtte üldjuhtimisse ning siduda disaini konseptsioon ettevõtte üldiste arengueesmärkidega.

„Ajajal, mil Euroopa vaevleb majanduskriisi käes, annab disainijuhtimine minu meelest põhjuse olla optimistlik. Disainijuhtimise alal ei moodustu koorekiht vaid suurtest ja rahvusvahelistest firmadest. Auhinnakandidaatide põhjal võib

öelda, et Euroopa ettevõtete võime disaini abil oma paindlikkust suurendada on kasvanud,“ ütles DME president Jean Schneider. Ta lisas veel selgituseks: „Need firmad (s.o DME auhindadele kandideerijad) oskavad hoida tehnoloogilise ja mittetehnoloogilise innovatsiooni tasakaalus ja tuua turule mitte ainult täiustatud vaid ka läbimõeldud tooteid ja teenusid. Seetõttu oskavad need firmad ainulaadsel moel klientide vajadusi rahuldada ja nende hingega samastuda. Selle kõige tulemusena on nendes firmades

Ajal, mil Euroopa vaevleb majanduskriisi käes, annab disainijuhtimine minu meelest põhjuse olla optimistlik. Disainijuhtimise alal ei moodustu koorekiht vaid suurtest ja rahvusvahelistest firmadest.

toimuvad muutused ja ülemine-
kud osa asjade loomulikust käigust,
mitte meeleheitlik katse lahendada
kliientide vähenemise probleemi."

Valiku võitjate osas tegi žürii, kuhu
kuulusid mainekad äri- ning disai-
nijuhtimise eksperdid Euroopast.
Võitjaks kategoorias „Parim disaini
juhtimine suurettevõttes“ osutus
Vestel Türgist. Vestel on üks suuri-
maid Türgi ettevõtteid, kes toodab
nii kodumasinaid kui professio-
naalseid seadmeid tööstusele.
Näiteks on Vesteli turuosa hetkel
Euroopas müüdavate telerite turul
21%. Aukirjad märkimisväärsete
saavutuse eest omistati Portugali
bussitootjale Caetano Bus ja Hol-
landi ettevõttele Heineken Interna-
tional.

Kategoorias „Parim disainijuhtimine
keskmise suurusega ettevõttes“
kuulutati žürii poolt võitjaks Hispa-
ania ettevõtte Lékué. Lékué on maa-
ilma juhtiv innovaatiliste köögitar-
vete tootja. Kõik ettevõtte tooted
valmistatakse 100% plaatina sili-
koonist. Lékué'd ja selle toodangut
iseloomustab originaalne disain,
mis pakub modernsetele köökidele
uudseid lahendusi ja alternatiive,
mis on abiks söögi valmistamisel.

Aukirjad märkimisväärsete saavu-
tuse eest anti ettevõttele Franz
Blaha Austriast ning Tšehhi ettevõt-
tele Plastia.

Kategoorias „Parim disaini juhtimine
väikeettevõttes“ tunnistas žürii võit-
jaks Hispaania vaibatootja Nani-
marquina. Barcelonas pea 25 aast-
tat tagasi alustanud disainivaipade
tootja filosoofiaks on vaipade taas-
lelitamine, kus neile antakse uus
kasutusviis ning muundatakse
kaasaegseteks kunstobjektideks.
Žürii tõstis esile aukirjadega märki-
misväärsete saavutuse eest His-
paania ettevõtet Texidors, Eesti
meediaettevõtet Velvet Creative
ning firmat Piodao Portugalist.

Kategoorias „Parim disaini juhtimine
mikroettevõttes“ sai auväärse tiitli
Viteo Outdoors Austriast, kes too-
dab elegantset välimööbilit. Aukirjad
märkimisväärsete saavutuse eest
anti Austria disainiprillide tootjale
Rolf ning Supelsakstele Eestist.

Kategoorias „Parim disaini juhtimine
avaliku või kolmanda sektori organ-
isatsioonis“ tunnistati parimaks 27
Region Prantsusmaalt. Aukirja mär-
kimisväärsete saavutuste eest sai
Hollandi organisatsioon T + Huis. ■

Konverents

Edu läbi oskuste

12. oktoobril Clarion Hotel Euroopas
(Paadi 5, Tallinn)

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab Ekspordi Akadeemia sarjas
koostöös rahvusvahelise organisatsiooniga Pera konverentsi, kus aru-
tatakse, kuidas tagada Eesti töötlevas tööstuses järjepidev tootlikkuse
kasv. Konverents on suunatud ettevõtjatele, erialaliitude liikmetele,
ettevõtluskonsultantidele, valitsusele, poliitikutele ja meediale. Konve-
rentsi moderaator on Hannes Hermaküla.

Konverentsi programm

- 9.30 Registreerimine ja tervituskohv
- 9.45 **Avasõnad**
John Hill (Pera tegevjuht Inglismaalt) ja
Mait Palts (Kaubanduskoja peadirektori kt)
- 10.00 **Valitsus: mis tehtud ja kavad**
Juhan Parts (majandus- ja kommunikatsiooniminister)
- 10.30 Kohvipaus
- 10.45 **Inglismaa tootlikkuse konsultatsioonifirma
võimaldab investeringu tasuvust 20:1.**
Kas Eesti ettevõtteid võiksid seda tuge kasutada?
John Hill (Pera tegevjuht Inglismaalt)
- 11.15 **Inglismaa ettevõtte kogemus**
(esineja täpsustamisel)
- 11.45 Kohvipaus
- 12.00 **Rahvusvahelise ettevõtte tootlikkus Eestis**
Üllas Täht (Ensto Eesti tegevjuht)
- 12.15 **Eesti tee kõrge tootlikkusega riigiks**
Keit Kasemets (Riigikantselei strateegiadirektor)
- 12.45 Küsimused ja kokkuvõte konverentsi esimesest poolest
- 13.00 Lõuna
- 13.45 **Tootlikkus Eestis ja mujal**
Professor Alari Purju
- 14.30 **Paneeldiskussioon:**
Kuidas tagada tööstuses järjepidev tootlikkuse kasv?
- 15.30 Ettepanekud ja järeldused

Korraldajad jätvavad endale õiguse teha vajadusel programmis muudatusi.

Pakume osalejatele võimalust konsulteerida Pera konsultantidega
kohapeal alates kella 13.30, palume soovist informeerida registreeri-
misel. Seminari osalemistasu Kaubanduskoja liikmele 60 eurot ja
mitteliikmele 120 eurot (hind sisaldab käibemaksu, toitlustamist ja kon-
verentsimaterjale). Registreerumise tähtaeg on 7. oktoober.

Lisainfo ja registreerimine:
MARIJ NAAR
Tel: 604 0092
E-post: marju.naar@koda.ee

EELINFO:**Moldova ärifoorum ja ettevõtetevahelised kohtumised 19. oktoobril**

19. oktoobril külastab Eestit Moldova peaminister, keda saadab Moldova ettevõtete ja organisatsioonide esindajatest koosnev äridelegatsioon.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda organiseerib koostöös Moldova Kaubanduskoja, EASI ja Välisministeeriumiga ärifoorumi, kus antakse lühiülevaade mõlema riigi majandusest ja koostöövõimalustest ning peale ärifoorumi on ettevõtetele võimalus kohtuda oma ametivendadega.

Täpsem info kuupäeva, päevakava ja Moldovast saabuvate ettevõtete kohta on saadaval Kaubanduskoja kodulehel www.koda.ee.

Lisainfo ja registreerimine:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

EELINFO:**Valgevene ärifoorum ja ettevõtetevahelised kohtumised 25. oktoobril**

25. oktoobril tuleb Eestisse tutvumisvisiidile Valgevene ettevõtete ja organisatsioonide esindajatest koosnev äridelegatsioon, mille külastuse üheks oluliseks eesmärgiks on ka potentsiaalsete koostööpartnerite leidmine Eestist.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda organiseerib koostöös Valgevene Kaubanduskoja, EASI ja Valgevene saatkonnaga Tallinnas ärifoorumi, kus antakse lühiülevaade mõlema riigi majandusest ja koostöövõimalustest ning peale ärifoorumi on ettevõtetele võimalus kohtuda oma ametivendadega.

Täpsema info ürituse ajakava ning Valgevenest saabuvate ettevõtete kohta leiab Koja kodulehelt www.koda.ee.

Lisainfo ja registreerimine:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Venekeelne seminar metalli- ja masinatööstusettevõtete juhtidele:**Tõstame metalli- ja masinatööstusettevõtete teadlikkust ja efektiivsust!**

3. novembril Jõhvis

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda kutsub metalli- ja masinatööstusettevõtete tegev-, tootmis-, kvaliteedi- ja keskkonnajuhte 3. novembril Jõhvis Kersti Völu koolituskeskuses (Kooli 7) toimuvale sektoripõhisele seminarile. Seminar toimub vene keeles. Seminari toimumist kaasfinantseerib Euroopa Komisjon.

Seminaril räägitakse efektiivsemast tootmisest eri nurkade alt — kuidas säästa tootmisel materjali ja energiat, kuidas planeerida ja juhtida protsesse efektiivsemalt ja ilma raiskamiseta, kuidas korraldada tootmisettevõtte jäätmekäitlus säästlikumalt, kuidas olla valmis karmistuvateks ohtlike ainete regulatsioonideks ja kaitsta keskkonda tootmisprotsessi mõjude eest jne.

Päevakava:

10.00	Avasõnad Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindajalt
10.10–11.00	Parimaid näiteid keskkonnajuhtimissüsteemide tulemustest ettevõttes (Integre, Urmas Karileet)
11.00–11.50	Kulusäästlik mõtlemine metallitööstusettevõttes — materjalid, tootmisplannid, energia jm (Christiansen Consulting, Tarmo Täht)
11.50–12.10	<i>Kohvipaus</i>
12.10–13.00	Kokkuhoid jäätmemajanduses ja heitmed — kogumine ja ladustamine, sorteerimine, käitlemine, taaskasutus (Hendrikson & Ko, Juhan Ruut)
13.00–14.00	<i>Lõunasöök</i>
14.00–14.50	Erinevad mõõtmised ning õhu- ja ümbritseva keskkonna kaitse heitmete ja teiste häiringute eest (saasteained, müra, vibratsioon), keskkonnaaudit (ELLE, Toomas Pallo)
14.50–15.40	Energia kokkuhoid tööstuses: energiasäästu võimalustest — kus ja kuidas on võimalik energiat säästa; energiabilanss tööstuses, kus energiat tarbitakse. Euroopa Liidu rahade taotlemise võimalused tehnoloogia arendamiseks ja tootmise efektiivsuse tõstmiseks. (AF-Estivo, Toivo Ääremets)
15.40–16.40	Kontaktkohtumised ettevõtete ja ekspertide vahel ning kohvilaud
16.40–18.00	Firmakülastus (<i>täpsustamisel</i>)

Huvitav lisavõimalus:

Seminarile registreerunud ettevõtetele on võimalik leppida eelnevalt kokku kontaktkohtumised seminaril kõnelenud ekspertidega. Võimalus täpsustada ettevõtte jaoks oluliseid küsimusi oma protsesside parendamiseks. Päeva lõpetab firmakülastus.

Osalustasu 20 eurot (lisandub käibemaks). Osalustasu sisaldab kohvipause ja lõunat. Vajalik eelregistreerimine.

Lisainfo ja registreerimine:
VIKTORIA INDRISOVA
Tel: 604 0063 • E-post: viktoria.indrisova@koda.ee

Eelregistreerunutele tasuta infoseminarid üle Eesti: Uut Euroopa Liidu rahastusest ning abiprogrammidest ettevõtte arenguks ja ekspordi edendamiseks

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Euroopa Komisjoni esindusega Eestis vahemikus oktoober-november 2011 üle Eesti kokku 14 seminari, mille käigus käsitletakse ettevõtjatele olulisi aspekte Euroopa Liidu poolt pakutavates otsetes ja kaudsetes ettevõtlus-toetustes. Seminarisarja eesmärgiks on luua eeldused ettevõtetele kiiremaks arenguks, ekspordikäibe ja kõrgema lisandväärtusega toodete ning teenuste osakaalu suurendamiseks. Seminaridel kõnelevad esinejad Eesti Kaubandus-Tööstuskojast, Euroopa Komisjoni Esindusest Eestis, Eesti Töötukassast, Pärnu puiduklastrist, Ida-Viru turismiklastrist ning kohalikest edukatest ettevõtetest.

Seminaride päevakava

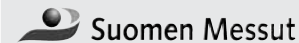
- 9.45–10.00 *Kogunemine ja hommikukohv*
- 10.00–11.00 I osa. Seminari sissejuhatus. Kes ja kuidas toetab ettevõtteid nende tegevuses? Rahalised ja immateriaalsed toetuse võimalused. Ülevaade eurotoetustest, viimased arengud.
- 11.00–11.30 *Kohvipaus*
- 11.30–13.00 II osa. Mida pakub Euroopa Liit efektiivsuse ja konkurentsivõime tõstmiseks?
- EURES — mis on *Youth@Work* ning *Erasmus for Young Entrepreneurs*? (Esinevad Töötukassa ja EK esindajad)
 - Milliseid võimalusi luuakse ettevõtjatele uue teenuste direktiiviga? Mis on *Small Business Act*? Euroopa Liidu strateegia aastaks 2020 — mida me tulevikus oodata võime?
- 13.00–13.45 *Lõunapaus*
- 13.45–15.15 III osa. Kuidas leida kontakte ja olla edukas välisurgudel (alustada müüki piiri taha)?
- Mis on eksport ja mis eristab ekspordimüüki tavalisest müügist. Klastrid — mis need on ja milleks?
 - Edukas ekspordilugu ja kliendisuhete olulisus — ühe ettevõtte näide.
- 15.15–15.30 *Kohvipaus*
- 15.30–16.00 IV osa. Leia enda jaoks sobiv rahastusallikas ja nõustamisüksus ning määra, kelle juurde peaksid pöörduma oma küsimuste ja probleemidega.

Seminarid toimuvad

4. okt	Jõgevamaa, Jõgeva	27. okt	Hiiumaa, Kärdla
11. okt	Järvamaa, Paide	8. nov	Põlvamaa, Põlva
12. okt	Raplamaa, Rapla	9. nov	Võrumaa, Võru
18. okt	Pärnumaa, Pärnu	10. nov	Valgamaa, Valga
19. okt	Läänemaa, Haapsalu	15. nov	Lääne-Virumaa, Rakvere
20. okt	Viljandimaa, Viljandi	16. nov	Ida-Virumaa, Jõhvi
26. okt	Saaremaa, Kuressaare	17. nov	Ida-Virumaa (vene keeles), Narva

Helsingi messikeskus kutsub osalema ja külastama

oktoober – detsember 2011

4.-6.10	Tehnoloogiamessid – Automaatika • Elkom • Eltek Hüdraulika • Pneumaatika • MecaTec
05.–06.10.	easyFairs® PAKEND
12.–14.10.	Kinnisvara • Puhastusteenused
12.–14.10.	ParkTek – parkide ja avalliku ruumi hooldus
12.–14.10.	Värv ja Pind – värvid, pinnakatted, korrosioonitõrje, fassaadid
12.–14.10.	FinnSec – turva ja kaitsealane mess
12.–14.10.	AudioVisual – rahvusvaheline audio-visuaalne mess
12.–13.10.	easyFairs® SÄHKÖ – elektrilise professionaalidele
21.–23.10.	Ilu • Mood • Tervis Ehted ja kellad • Nordic Hair
21.–23.10.	GSW Pro – ehte- ja kellatööstuse erialaüritus
27.–30.10.	Helsingi raamatumess Helsingi muusikamess Vein, toit ja hea elu – veini- ja toidusõprade mess
27.–30.10	ArtForum – kunstnike poolt korraldatav mess
04.–06.11.	DigiExpo – meelelahutuselektroonika HiFi Expo
04.–06.11.	Skiexpo – talisport BoardExpo – lumelauamess Jäähoki ja saalihoki
11.–13.11.	ELMA maamess • Metsamess Käsitöömess Lemmikloomamess
11.–13.11.	OutletExpo – tarbekaupade müügist
17.–19.11.	Hambaarstide päevad
24.–27.11.	Helsinki Motor Show – Soome suurim automess Electric Motor Show VM Motorsport
30.11.–01.12.	Studia – haridusmess
30.11.–02.12.	Loomaarestide päevad
03.–04.12.	Võitja 2011 – Soome Kennelliidu koertenäitus

Seminaridel osalemine on TASUTA,
kuid vajalik on eelregistreerimine!
Registreerimine Eesti Kaubandus-Tööstuskoja
kodulehel www.koda.ee

Info, kutsed, messikülastuspaketid:
PROFEXPO OÜ – Soome Messide esindaja Eestis
Tel: 626 1347 • E-post: info@profexpo.ee
www.profexpo.ee/soomemessid

Eksportööride koolitused 2011–2012

Ärihooajal 2011–2012 jätkab Kaubanduskoda juba heaks tavaks kujunenud ekspordivaldkonna koolituste korraldamist. Ajavahemikus september 2011 kuni märts 2012 viiakse läbi koolitusprojekt „Ekspordivaldkonna koolitused 2011“. Ekspordivaldkonna koolitused on suunatud väikeste ja keskmise suurusega tegutsevatele eksportööridele. Osalejatele jagab teadmisi suurte kogemustega lektor Jakob Saks. Kaasatud on ka praktikud ettevõtetest.

JAKOB SAKS

on pikaajalise rahvusvahelise kogemusega ekspordijuht. Lisaks on ta aastaid tegeleenud ettevõtete konsulteerimise ja koolitamisega, viinud läbi arvukaid ekspordi- ja messikoolitusi, töötubasid ning õppereise. Ta on edukalt aidanud uutele turgudele nii Eesti, Taani kui ka Hispaania ettevõtteid. Jakob Saks on koolitus- ja konsultatsioonifirma Vihje OÜ tegevjuht ja omanik.

Lisainfo ja registreerumine:

Lidia Friedenthal
Tel 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

Haili Kapsi
Tel 604 0078 • E-post: haili@koda.ee

Marju Naar
Tel 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee

Registreerumine Kaubanduskoja kodulehe
www.koda.ee kaudu.

Osalustasu 19,17 eurot üks päev
(sisaldab käibemaksu). Osalustasu sisaldab
toitlustamist ja seminarimaterjale.

**Ekspordivaldkonna koolitused 2011/2012
toimumist kaasrahastab Euroopa Sotsiaalfond
ning koolitused toimuvad koostöös EASiga.**

VÄLISMESSIKOOLITUS

Eesmärk on luua eeldused ettevõtete ekspordimahtude ja konkurentsivõime suurendamiseks välisurgudel läbi teadliku tegevuse messidel.

Koolituse viib läbi Jakob Saks

Tartu • Raadimõisa Hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla, Tartumaa) • 26. oktoober

Pärnu • Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž (Ringi 35) • 17. november

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 15. detsember (vene keeles)

MÜÜGIVÕRGU ARENDAMISE JA LOOMISE KOOLITUS

Eesmärk on jagada ettevõtjatele praktilisi teadmisi, kuidas arendada ja hallata müügikanaleid sihturgudel: moodustada vajalikku kontaktvõrgustikku, arendada müügivõrku ning kuidas seda saavutada ka piiratud eelarvega.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Tartu • Raadimõisa Hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla, Tartumaa) • 24. oktoober

Pärnu • Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž (Ringi 35) • 15. november

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 13. detsember (vene keeles)

TURU-UURINGUTE KOOLITUS

Eesmärk anda lihtsaid, praktilisi ja reaalses elus kasutatavaid teadmisi info hankimise kohta. Aidata mõista ettevõtte infovajadusi ning anda teadmised ja oskused, kuidas piiratud eelarve puhul need vajadused rahuldada ning turu-uuringute läbiviimisega ise hakkama saada.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Tartu • Raadimõisa Hotellis (Mõisavärava 1, Vahi küla, Tartumaa) • 25. oktoober

Pärnu • Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž (Ringi 35) • 16. november

Jõhvi • Kaubanduskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 14. detsember (vene keeles)

Kutse esimesele rahvuslikule
Hiina impordi messile

China International Import Expo

29.-31. märtsil 2012 Hiinas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on Stockholmis resideeruva Jiangsu provintsi kaubandusesindaja kaudu saanud ametliku kutse osaleda Hiina esimesel rahvuslikul tasandil korraldataval impordimessil – China International Import Expo 2012.

CIE2012 toimub 29.-31. märtsini 2012 Kunshanis, Jiangsu provintsis Hiina Rahvusvahelise Kaubanduskoja ja Jiangsu provintsi valitsuse toetusel ja see pakub suurepärase võimaluse välisfirmadele tutvustada Hiinas oma tooteid ja tehnoloogiaid (eriti tehnilisi seadmeid, infotehnoloogiaid, keskkonnatehnikaid- ja tehnoloogiad, tarbekaupu).

Miks osaleda?

- See on esimene rahvuslikul tasandil importööridele mõeldud mess Hiinas, mis annab välisfirmadest tootjatele ja eksportööridele hea platvormi Hiina turule minekuks.
- Aktiivne reklaamikampaania toob messile kvalifitseeritud Hiina importööre.
- Eelnevalt kokkulepitud kohtumised, külästused, messistendiga esinemise võimalus – kõik selleks, et messil osalemine oleks võimalikult edukas.
- Parim koht uute trendide ja Hiina impordituru tegutsemisprintsipide õppimiseks.

Palume firmadel, kes oleksid huvitatud selle messi külästamisest või messil osalemisest endast esimesel võimalusel Kaubanduskoja teenuste osakonnale märku anda. Lisainfo messi kohta: www.importexpo.org/web/english.

Lisainfo ja registreerimine:

KRISTY TÄTTAR

Tel: 604 0093

E-post: kristy@koda.ee

Internetimesse energia-, keskkonna-, säästliku ehituse
ja jäätmekäitluse valdkondades tegutsejatele

Uued kontaktid – uued koostöövõimalused!

13. oktoobril Skype'i vahendusel internetis

Kontaktkohtumiste üritused on oma iseloomult individuaalsed kohtumised teiste üritusele registreerunud osalejatega. Kohtumisi saab juba eelnevalt interneti vahendusel kokku leppida ja see annab unikaalse võimaluse ettevõtetele, ametiasutustele, organisatsioonidele, ülikoolidele, uurimisinstitutsioonidele jt kohtuda lühikese aja jooksul ühes kohas võimalikult paljude potentsiaalsete varustajate, klientide ja teiste koostööpartneritega.

Seekord on Net4Biz projekti raames võimalik kohtuda potentsiaalsete koostööpartneritega oma kontorilaua tagant lahkumata. Sellel innovatiivsel virtuaalsel üritusel osalemiseks registreeri oma firma juba täna internetilehel www.net4biz.se

„Kohtumised“ toimuvad Skype'i vahendusel. Kõik, mida Internetimesil osalemiseks vaja, on arvuti ja internetiühendus. Süsteem on väga lihtne: kui ettevõtte on osalejaks registreerunud, antakse osalejale Skype'i kasutajanimi (kui osalejal endal seda veel pole). Iga osaleja saab tutvuda teiste registreerunud ettevõtete kirjeldustega ja välja valida need, kellega sooviks kontakti luua. Net4Biz meeskond koostab kohtumiste kavad, saadab need igale osalejale eelnevalt e-posti teel ning 13. oktoobril kohtumiste kavas ettenähtud kellaajal saabki helistades üksteisega individuaalselt suhelda. Täpsem info messi olemuse ning registreerumise kohta on saadaval Koja kodulehel rubriigis „Koolitused ja üritused“.

Net4biz internetimesil osalejate tegevusvaldkonnad

- Energia
- Säästlik ehitus
- Keskkond
- Jäätmekäitlus

Miks osaleda?

- Kõik osalevad ettevõtted on samadest valdkondadest
- Kogemus näitab, et u 30% osalejatest sõlmivad pärast koostöölepingu
- Lühikese kuid intensiivse perioodi jooksul on võimalus kohtuda oma ala ekspertidega 10 Euroopa riigist
- Kuna osalemine on tasuta ja kuhugi sõitma ei pea, on see ülimalt efektiivne!

Registreerumistähtaeg on 5. oktoober. Mida varem registreerute, seda varem teie potentsiaalset koostööpartnerid teie osalemist tähele panevad ja ise samuti üritusele registreeruvad.

Lisainfo ja registreerimine:

KRISTY TÄTTAR

Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Hommikukohv suursaadikuga: Eesti suursaadik Norras — Arti Hilpus

13. oktoobril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Välisministeeriumiga neljapäeval, 13. oktoobril kell 9.00-10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) järjekordse Hommikukohvi lühiseminari. Seekordsel üritusel esineb Eesti suursaadik Norras Arti Hilpus.

Hommikukohvi seminari osalustasu on Kaubanduskoja liikmele 7 eurot ja mitteliikmele 14 eurot (hindadele lisandub käibemaks). Eelregistreerimine hiljemalt 11. oktoobriks.

Käsitletavad teemad:

- Norra ja Eesti majanduskoostöö seis ja võimalused
- Norra majanduse väljavaated
- Norra hetkeolukord ning tulevikuväljavaade
- Eesti ettevõtjate võimalustest Norra turul
- Saatkonna roll ja võimalused Eesti ettevõtjate abistamisel
- Norra kultuurilised iseärasused ja turulepürgijate takistused
- Suhtlemine Norra ärikultuuris ja bürokratias

Eesti Suursaadik
Oslo

VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerimine:
PRIIT RAAMAT
Tel: 604 0081
E-post: priit@koda.ee

Saksa Majanduse Auhind Eestis — osale konkursil!

Saksa-Balti Kaubanduskoda Eestis, Lätis, Leedus annab teist korda välja auhinna väikese- ja keskmise suurusega ettevõttele Eestis, kes on seotud Saksamaaga.

Eesmärk

Saksa Majanduse auhinna eesmärgiks on väärtustada ettevõtete vastutustundlikku tegutsemist. Auhinnaga hinnatakse Eesti ettevõtete tulemuslikku jätkusuutlikku majandustegevust, mis näitab ettevõtte vastutust tuleviku ees ja mida saab teistele järgimiseks eeskujuks seada. Auhind peaks aitama juhtida avalikkuse tähelepanu vastutustundlikule tulevikku suunatud tegutsemisele.

Osalemiseeldused ja tingimused

Põhieelduseks konkursil osalemiseks on ettevõtte tegevuse seotus Saksamaaga. Seos 2011. aasta teemaga „Vastutus tuleviku ees”, ettevõtte vastutustundlik ja tulevikku suunatud tegutsemine peaks olema selgelt esitletud. Vastutus ja seda näitav tegevus võib olla seotud mitmete valdkondadega:

- taastuvenergiaallikate kasutamine
- energiasäästlikud ja jätkusuutlikud konstruktsioonid ja/või tootmistsüklid
- keskkonnateadlik majandamine
- sotsiaalne/kultuurialane tegevus
- töötajate koolitamine, taseme- ja täiendõpe, personaliarendus
- programmid töötutele, vanematele töötajatele, algajatele või puudega inimestele
- eriti jätkusuutlike või tulevikutoodete arendus

Auhind

Auhinnaks on rahaline preemia kasutamiseks kas:

- Saksa messil eksponeerimise osalise finantseerimisena;
- osavõtuks mõnest seminarist, konverentsist Saksamaal;
- töötajate koolituse ja/või täiendõppe toetuseks.

Auhinda on võimalik välja võtta vastavalt võitja soovile ka mõnda Saksa-Balti Kaubanduskoja teenust kasutades:

- näiteks personalivahendus, agendiotsing, uute koostööpartnerite vahendus vms.

Nii auhinna võitja kui ka finalistid (kokku 5 firmat) saavad ühe aasta tasuta liikmelisust Saksa-Balti Kaubanduskojas.

Žürii

- Saksa-Balti Kaubanduskoda (AHK)
- Saksamaa Liitvabariigi Suursaadik Eestis
- German Trade & Invest GmbH
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
- Sponsorite esindajad

Deutsch-Baltische Handelskammer
in Estland, Lettland, Litauen

Lisainfo: ELO SAARI
Saksa-Balti Kaubanduskoda Eestis, Lätis Leedus • Tel: 627 6946 • E-post: elo@ahk-balt.org
Kandideerimiseks vajalik ankeet on Saksa-Balti Kaubanduskoja kodulehel www.ahk-balt.org

Ida-Virumaa visiooniseminar 2020

28. oktoobril Kukruse Polaarmõisas

Ida-Viru Maavalitsus koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindusega on alustanud maakonna arengukava 2014-2020 koostamisega, loomaks eeldusi maakonna edukaks arenguks järgmiseks EL programmeerimisperioodiks.

Ida-Viru Maavalitsuse, Kaubanduskoja, Europe Direct Jõhvi Teabekeskuse, Ida-Viru Ettevõtluskeskuse ja OÜ Nutifikaatori korraldatava visiooniseminar eesmärgiks on ühise mõttetöö tulemusel jõuda Ida-Virumaa arenguvisiooni kirjeldamiseni aastaks 2020 neljast aspektist lähtudes: loodus, inimene, majandus ja valitsemine. 28. oktoobril Kukruse Polaarmõisas (Kukruse küla 20, Kohtla vald, Ida-Virumaa) toimuvale seminarile on oodatud osalema kõik, kes omavad nägemust, milline võiks Ida-Virumaa olla aastal 2020 ja kes on valmis oma sellealaseid mõtteid teistega jagama. Seminari moderaator on Erik Gamzejev, ajalehe Põhjarannik peatoimetaja. Visiooniseminaril osalemiseks on vajalik eelregistreerimine hiljemalt 21. oktoobriks.

Päevakava

- 9.30-10.00 *Kogunemine, tervituskohv*
- 10.00-12.00 Sissejuhatavad sõnavõtted alateemadesse:
- Inimareng — rahvastik, sotsiaalsed küsimused, lõimimine, haridus, kultuur
(Katri Raik, Tartu Ülikooli Narva kolledži direktor)
 - Majanduse areng — suur- ja väikeettevõtete temaatika, ettevõtluskliima, investeringud, infrastruktuur
(Andres Arrak, Mainori Kõrgkooli Ettevõtluse Instituudi direktor)
 - Loodus — keskkond, loodusressursside kasutamine
(Jaak Jürgenson, Keskkonnaameti Viru regiooni juhataja)
 - Avalik võim — halduskorraldus, demokraatia areng, riigikaitse
(Erik Terk, Tallinna Ülikooli tuleviku-uuringute instituudi direktor)
- 12.00-12.45 *Lõuna*
- 12.45-14.00 Alateemade töörühmad sõnastavad oma nägemuse oma valdkonna arengust aastaks 2020
- 14.00-14.20 *Kohvipaus*
- 14.20-15.30 Töörühmade tulemuste kokkuvõte, moderaatori lõppsõna

Lisainfo ja registreerimine:
MARGUS ILMJÄRV • Tel: 337 4950 • E-post: margus@koda.ee

Rohelise tehnoloogia ja säästliku eluviisi messi ECOMONDO raames toimuv kontaktkohtumiste üritus Itaalias

9.-12. novembrini Itaalias

Eesti Kaubandus-Tööstuskojal on hea meel kutsuda huvilisi külastama 9.-12. novembrini 2011 Itaalias Rimini Fieras toimuvat üht suurimat rahvusvahelist roheline tehnoloogia ja säästliku eluviisi messi ECOMONDO 2011. Messil on esindatud ettevõtted/organisatsioonid järgmistest tegevusvaldkondadest: jäätmeäritlus ja taaskasutus; vesi ja kanalisatsioon; taastuv ja bioenergia; säästlik ehitus jmt.

2010. aasta messil osales 75000 m² messiväljakul stendiga üle 1500 ettevõtte/organisatsiooni, messi külastas üle 65 000 spetsialisti ja huvilise. Messi koduleheküljel en.ecomondo.com saab messist täpsema ülevaate.

Taastuv ja bioenergia, energiasäästlikkuse, vee- ja kanalisatsiooni ning jäätmeäritluse ja taaskasutusega tegelevaid ettevõtteid, organisatsioone, nii riiklikke kui ka maakondlikke ametiasutusi ja uurimisinstantsioone oodatakse külastama messi ja osalema messiga paralleelselt korraldataval kontaktkohtumiste üritusel Ecobusiness Cooperation Event at Ecomondo 2011. Kontaktkohtumiste üritus Ecobusiness Cooperation Event at Ecomondo 2011 on osa Euroopa Liidu poolt rahastatud projektist 2nd Generation BioMatch (vaata lisainfot: www.bioenergy-match.eu), mille eesmärk on keskkonnasektori ettevõtete konkurentsivõime suurendamine. Üritus pakub registreerunud osalejatele lisaks messiga tutvumisele lisaboonusena ka eelnevalt kokkulepitud individuaalseid kohtumisi nii messil osalevate ettevõtete kui ka erinevatest riikidest pärit ekspertidega.

Osalemispaketi hind registreerunud osalejatele on 415 eurot ja see sisaldab messikülastust, giidiga ekskursioone messil, eelkorraldatud individuaalseid kontaktkohtumisi ja kolm ööd majutust hotellis Lungomare. Lisaks jäävad osaleja kanda komanderingukulud (transport Itaaliasse, päevarahad jmt).

Kuidas osaleda?

- Registreerida oma ettevõtte/organisatsioon ürituse kodulehel (www.b2match.eu/ecomondo2011) hiljemalt 18. oktoobriks 2011.
- Tutvuda *Online*-kataloogi abil teiste registreerunud osalejatega
- Peale registreerimise lõppu valida välja firmad/organisatsioonid, kellega oleks huvi kohtuda ja anda oma kohtumise soovist teada
- Individuaalsed kohtumiste ajakavad saadetakse osalejatele umbes nädal enne messi.

Kaubanduskoda paneb kokku delegatsiooni huvilistest, oma osalemishuvist anda teada Kaubanduskoja teenuste osakonna projektijuht Kristy Tättarile.

Lisainfo ja registreerimine:
KRISTY TÄTTAR • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Sihituruseminar

Soome äripartnerina – koostöö, koostöö, koostöö

24. oktoobril Nordic Hotel Forumis

Soome suursaatkond, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja EAS Helsinki korraldavad Nordic Hotel Forumis (Viru väljak 3, Tallinn) seminari „Soome äripartnerina“, millele järgneb Soome suursaadiku Aleksi Härköneni vastuvõtt saatkonnas (Kohtu 4, Tallinn).

- 12.30-13.00 Registreerimine, tervituskohv • Seminari avamine
Jyri Häkämies, Soome majandusminister*;
Toomas Luman, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, juhatuse esimees.
- 13.30-14.00 **I paneel „Estonia and Finland —
Business beacons on stormy sea“***
Moderaator: Raimo Ala-Korpi, Pirkanmaan ELY-keskus,
innovatsiooni ja rahvusvaheliste majandussuhete osakonna juht.
Andre Pung, Välisministeerium, välismajanduse
ja arengukoostöö osakonna direktor;
Indrek Tammeaid, Helsinki Business Hub, programmidirektor;
Heikki Mäki, Soome-Eesti Kaubanduskoda, juhatuse esimees.
- II paneel „Start-up synergies“**
Moderaator: Indrek Petersoo, Ericsson Eestil.
Sami Heikkiniemi, TEKES, vanem ärikonsultant (kinnitamisel);
Heidi Kakko, Eesti Arengufond, investeringute divisjoni juht;
Margus Uudam, Ambient Sound Investments,
riskikapitali investeringute juht.
- 14.30-15.00 Kohvipaus
- 15.00-15.20 **Miks ja kuidas tulla Soome turule?**
Aurelia Lorents, EAS, ekspordikonsultant Soomes.
- 15.20-15.45 **Juridilisi näpunäiteid Soome turule sisenemiseks**
Kalle Pedak, Advokaadibüroo Hedman Partners, partner.
- 15.45-16.10 **Case study: Webmedia**
Priit Alamäe, Webmedia, juhatuse esimees.
- III paneel Koostöövõimalused naaberriikide vahel**
Moderaator: Valdar Liive, EAS Helsingi.
Priit Raud, AMO Group, juhatuse esimees;
Andres Allikmäe, Harju Elekter, peadirektor;
Bo Henriksson, ABB Balti riikide juht.
- 16.40-17.00 Kokkuvõtted ja seminari lõpetamine
- 17.30-19.00 Vastuvõtt Soome suursaatkonnas, Kohtu 4, Tallinn

* Ettekanne on ingliskeelne

NB! Korraldajatel on õigus teha programmis muudatusi

Seminaril osalemise hind on 30 eurot (hinnale lisandub käibemaks).

SOOME SUURSAATKOND
TALLINN

Nordic Hotel Forum
Kaiken kesköllä

Liikmelt liikmele

Teil on võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Kaubanduskoja liikmete hulgast. Koostöösoov või sooduspakkumine peab sisaldama: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakkumise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile liikmetele.

Lisainfo: KAIDI TALSEN • Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

OÜ OSSMET

Alates 1. septembrist pakub OÜ OSSMET lisaks oma tavapärastele teenustele ka vesilõikuspungi teenuseid. Šveitsis valmistatud Bystronic ByJet Classic 6030 on tänasel päeval võimsaim vesilõikuspink Eestis. Töölaual suurusega 3000 x 6000 mm võib lõigata kuni 200 mm paksust tasapinnalist materjali. Lõigatava materjali valik on väga lai, lõikame terast, roostevaba terast, puitu, plasti, kivi, klaasi, vahtmaterjale jpm. Jätakuvalt osutame ka pulbervärvimise, lasergraveerimise ning CNC freesimise teenust, pakkudes sellega klientidele võimalust vesilõikusega lõigatud detailid üksiti ka värvida ning markeerida. Nagu meie ettevõtte tavaks on saanud, anname endast parima, et edestada konkurente tarneajaga. Kliendi kasutuses on meie mahukas materjaliladu ning usinad varustajad, kes leiavad vajadusel ka vähelevinud erimaterjalid, et tagada vajaminevad detailid kõige spetsiifilisematele projektidele.

Lisainfo:

Tel: 521 66 11

E-post: laser@ossmet.ee

ALEKON HOLDING AS

Alekon Holding AS pakub Kaubanduskoja liikmetele üürimiseks järgmisi pindu aadressil Saha-Loo tee 5B, Maardus:

- Tootmishoone: 6348 m²
- Kontori- ja olmeruumid: kuni 150 m²
- Väliplats: kuni 2400 m²

Hoone on ehitatud aastal 2008 (uus/väga heas seisukorras). Hoones on lokaalne gaasikatlamaja (tootmishoones 21 gaasikiirkurid), sundventilatsioon, tsentraalne kanalisatsioon ja veevõrk. Hoonel on 4 väravat ja 5 ust. Lisaks tolmuvaba betoonpõrand, elektrivõimsus 250A + 165A (võimalik tõsta), kõrgus sildkraana konksuni 9,5 m, 5 sildkraanat (3x 16t, 2x 5t, kaugjuhitavad), valgustus 200 LUX, suruõhuseadmed ja torustik, tuletõrje signalisatsioon, PVC aknad, olmeruumid (ventileeritavad ruumid, saun), kõrge turvalisus (aiaga piiratud territoorium/24h mehitatud valve/turvakaamerad). Territooriumil on kuni 40 parkimiskohta. Kontori- ja olmeruumide ning väliplatsi üürihind kokkuleppeline.

Lisainfo:

Kristina Zara

Tel: 638 8966 • 5626 8226

E-post: K.zara@alekon.ee

Lisainfo ja registreerimine:

EVA MARAN • Tel: 604 0083 • E-post: eva@koda.ee

Koostööpakkumised

- Rootsi digitaalse fotoprintiga tekstiilide ja puidust plaatide tootja otsib tootmisvõimsuse kahekordistamiseks alltöövõtjat Eestist (kangaste tellija, õmbleja ja printija ning puidust ja ka muudest materjalidest plaatide valmistamine ja digitaalse fotoprinti tegemine).
Kood 2011-09-23-004
- Rumeenia kontori-, köögi-, elutoa- ja garderoobimööbli jmt tootja otsib edasimüüjat.
Kood 2011-09-22-022
- Saksa voodite liistusteemide tootja otsib alltöövõtjaks kvaliteetsete pöögist vineerplaatide, liistude jmt tootjat.
Kood 2011-09-21-030
- Türgi kardinakangaste tootja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-09-21-005
- Hispaania erineva loomasööda vahendaja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-09-21-040
- Poola ettevõtte otsib pikaajast suure koguse vanametalliga varustajat (inglise k *heavy melting steel ehk HMS1 ha HMS2*).
Kood 2011-09-20-010
- Hispaania juhtiv mootorrattakiivrite tootja otsib edasimüüjat Euroopas, Ameerikas ja Aasias.
Kood 2011-09-15-002
- Inglise B2B marketingi, avalike suhete ja meediakonsultatsioonifirma pakub oma teenuseid ettevõtetele, kes soovivad siseneda Inglise turule.
Kood 2011-09-13-002
- Taani suurfirma otsib mahuka projekti raames alltöövõttu Eestist – kõrgepinge õhuliinidega töötavaid professionaale, kes saaksid ajutiselt Taani tööle minna.
Kood 2011-09-26-001.1
- Loode-Poola puitmajade ehitaja otsib oma toodetele edasimüüjaid ja pakub end mitmetes puutöodes alltöövõtjaks.
Kood 2011-09-05-007
- Türgi päikesega vee soojendamise süsteemide ja päikesepaneelide arendaja ning tootja otsib edasimüüjat.
Kood 2011-09-26-002.1
- Tsehhi kinnisvaraportaali ja kinnisvarabüroodele mõeldud tarkvara arendaja otsib kontakti ja koostööd teiste kinnisvaraportaalidega.
Kood 2011-09-09-014
- Leedu maantee- ja meretranspordi firma otsib oma valdkonnast rahvusvahelisi koostööpartnereid.
Kood 2011-09-16-017

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused nüüd nähtavad Koja kodulehel <http://www.koda.ee/koostoopakkumised>.

Täpsem info:
ANNIKA METSALA
Tel: 604 0091
E-post: annika.metsala@koda.ee

Riigihanketeated

IT-seadmed ja teenused

- NATO (Poola esinduse) hange IT-seadmete, tarkvara ja teenuste hankimiseks (originaalteade: *Provision of Ground/Air/Ground (GAG) Secure and ECM resistant UHF Communication for Poland, to include hardware, software, documentation, testing, installation, training and transition on-site support*). Pakkumiste hankijale laekumise tähtaeg 17.10.2011. **Kood 4361**
- Euroopa Energiaagentuur hange telekommunikatsiooniteenuseid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 21.10.2011. **Kood 4362**
- Infotehnoloogiliste teenuste hange vastava IT-võimekuse tõstmiseks [Originaalteade: *NATO Computer Incident Response Capability — Full Operational Capability (NCIRC-FOC) IFB CO-13212-NCIRC*]. Tähtaeg on 19.12.2011. **Kood 4363**
- Soomes hangitakse 24 arvutit (aasta jooksul võidakse suurendada mahtu täiendava 20 arvuti võrra). Tähtaeg on 14.10.2011. **Kood 4364**
- Häiresüsteemide hange kohaliku tasandi päästetalituse jaoks Soomes. Tähtaeg 01.11.2011. **Kood 4365**

Masinaid ja seadmed

- Soomes hangitakse kodumasinaid. Tähtaeg on 08.11.2011. **Kood 4366**
- Mobiiltelefonide hange Soomes. Tähtaeg 17.10.2011. **Kood 4367**
- Veoautode hange Soomes (originaalteade: *3 kpl 18 t. 4x2 veoauto kuorma-autoja*). Tähtaeg 14.11.2011. **Kood 4368**
- Soomes hangitakse linna jaoks diisliktuse mahuti. Tähtaeg on 03.11.2011. **Kood 4369**

Tekstiil, rõivad ja jalanõud

- Soomes hangitakse kooli jaoks kardinaid. Tähtaeg 14.10.2011. **Kood 4370**

Toiduained ja joogid

- Soomes hangitakse kartuleid ja kartulitooteid. Tähtaeg on 07.11.2011. **Kood 4371**
- Soome toitlustusteenuse pakkuja ostab toorest ja külmutatud kala. Tähtaeg on 03.11.2011. **Kood 4372**
- Juurviljade hange Soomes. Tähtaeg 03.11.2011. **Kood 4373**
- Soomes hangitakse erinevaid toiduaineid ja ühekordseid tarvikuid. Tähtaeg on 17.10.2011. **Kood 4374**

Ehitus ja ehitusmaterjalid

- Soome ehitusteenuste hange, mis puudutab pahteldamis- ja värvimistöid. Tähtaeg on 13.10.2011. **Kood 4375**
- Ehitusotstarbelise terase hange Soomes. Tähtaeg 03.11.2011. **Kood 4376**
- Eelteade Soomest: puidu koristamise- ja transporditeenuste hange. Tähtaeg on 05.10.2011. **Kood 4377**

Täpsem info:
LEA AASAMAA
Tel: 604 0090
E-post: lea@koda.ee

Õnnitleme oktoobrikuu jubilarid!

20

AGIO EHITUS OÜ
liige alates 2005

AIROT AS
liige alates 1997

EESTI MASINA-
TÖÖSTUSE LIIT MTÜ
liige alates 1991

ENIMOR AS
liige alates 1998

E-RIGONDA OÜ
liige alates 1998

GALVI-LINDA AS
liige alates 1992

INFAS OIL AS
liige alates

K.MET AS
liige alates 1997

KALTSIIT AS
liige alates 2003

KONE AS
liige alates 1999

LENNE OÜ
liige alates 2002

MASS AS
liige alates 1998

MERKTRANS AS
liige alates 1998

P.A. TRAFFIC AS
liige alates 2000

PERIMEX OÜ
liige alates 1997

RENNEKS
KAUBANDUS OÜ
liige alates 1996

RIGOR OÜ
liige alates 1998

SPIN TEK AS
liige alates 1998

UWEKO AS
liige alates 1993

15

AA ARENDUS OÜ
liige alates 2002

AT ARTAL FIE
liige alates 1999

BALTIC COMPUTER
SYSTEMS AS
liige alates 1996

BALTIC HOTEL AND
RESTAURANT
SYSTEMS OÜ
liige alates 1998

BEGORES OÜ
liige alates 1998

FARMO SM AS
liige alates 2007

IMG KONSULTANT AS
liige alates 2000

INRESTAURAATOR
PROJEKT OÜ
liige alates 2001

KALVERTON OÜ
liige alates 2000

KIKAS KAUBANDUS OÜ
liige alates 2007

ONOFF EESTI AS
liige alates 2004

R & REEDE OÜ
liige alates 2001

REMEKSI KESKUS AS
liige alates 2000

SVS-L AS
liige alates 2005

TAALRI KINNISVARA OÜ
liige alates 1997

TRIGON PROPERTY
DEVELOPMENT AS
liige alates 2008

TRISTON OÜ
liige alates 1999

UPOFLOOR EESTI OÜ
liige alates 1996

10

ALJANS COMPANY OÜ
liige alates 2007

ECOSTIL PAINT OÜ
liige alates 2011

EUROPARK
ESTONIA OÜ
liige alates 2010

FELDUM OÜ
liige alates 2004

GURMANS EESTI OÜ
liige alates 2004

ILMARINE AS
liige alates 2006

MOBI SOLUTIONS OÜ
liige alates 2007

MULTIMEDIA
CONSULTING
INVESTMENTS
EUROPA OÜ
liige alates 2005

QBE INSURANCE
(EUROPE) LIMITED
EESTI FILIAAL
liige alates 2007

SIGARI MAJA OÜ
liige alates 2003

TAHE WOOD OÜ
liige alates 2006

VEKTRUS OÜ
liige alates 2004

5

ALFAKRATIA FINANCE
AND CONSULTING OÜ
liige alates 2008

ARCO COLOR AS
liige alates 2010

BUILDSERVICE OÜ
liige alates 2007

CMA CGM
ESTONIA OÜ
liige alates 2006

DEFENDEC OÜ
liige alates 2010

ELECTROAIR OÜ
liige alates 2010

ESTFILM
PRODUCTION OÜ
liige alates 2009

EU GIG OÜ
liige alates 2009

EXCLUSIVE
STONE OÜ
liige alates 2010

H&T HALJASTUS OÜ
liige alates 2009

MAARJA
MÖÖBEL OÜ
liige alates 2007

NETLEAD OÜ
liige alates 2007

PALDISKI
TSINGIPADA AS
liige alates 2009

RAHA24 OÜ
liige alates 2010

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid
Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad
Tel: 604 0082 • koostööpakkumised

Poliitikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • Tel: 604 0086 • liikmesuhted
Tel: 604 0088 • avalikud suhted

Teataja toimetis • toimetaja Kaidi Talsen • Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Rüütli 39, 80011 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada teie tervist.

Pane sügis särama!

Vaata, kuidas sügisöödesse rohkem valgust tuua:
www.facebook.com/viruvolge

Tegelik võim

**Pärnu Kontserdimajas
13.-14. oktoober 2011**

www.konverentsid.ee
või helista 617 7333

Pärnu
Juhtimiskonverents

